

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ Δ.Ε.**

**ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΕΝΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ
ΟΜΙΛΙΑΣ**

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ Μ.Δ.

Ειδικευόμενη εκπαιδευτικός: Γεωργία Κωστοπούλου

ΑΘΗΝΑ 2005

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή

Ιστορικό μαθητή

Σχολικό Ιστορικό

Συναισθηματική κατάσταση

Έκθεση Ιατροπαιδαγωγικού κέντρου

Εκπαιδευτική αξιολόγηση

Σκοπός της παρέμβασης

Στόχοι της παρέμβασης

Παιδαγωγικός σχεδιασμός για τη διευκόλυνση της μάθησης

Σχέδιο ωριαίου μαθήματος στην Ιστορία

Σχέδιο ωριαίου μαθήματος στα Θρησκευτικά

Αξιολόγηση παρέμβασης

Συμπεράσματα

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην εργασία αυτή θα ασχοληθούμε με τις Δυσκολίες τύπου Δυσλεξία που παρουσιάζει στην εκπαιδευτική του πορεία ο μαθητής της Γ΄ Γυμνασίου Α.

Ο μαθητής έχει αξιολόγηση του Κέντρου Ψυχικής Υγείας:.....«από τη παιδαγωγική εξέταση προέκυψε ότι ο Α. παρουσιάζει δυσγραφία, δυσχέρεια στην ορθογραφία που δεν οφείλεται στην άγνοια των γραμματικών κανόνων καθώς και δυσαριθμσία. Από συνολική εκτίμηση που έγινε στο Κ.Ψ.Υ. προκύπτει ότι ο Α. παρουσιάζει μαθησιακές δυσκολίες τύπου Δυσλεξία (δυσαριθμσία, δυσορθογραφία, δυσγραφία)». Η αξιολόγηση έγινε στις 1/9/2004.

Για το πρόγραμμα εξειδίκευσης ενημερώσαμε τη Διευθύντρια του σχολείου, και τους διδάσκοντες εκπαιδευτικούς και ζητήσαμε τη συνεργασία και βοήθειά τους για την εφαρμογή του προγράμματος και την άντληση πληροφοριών για το συγκεκριμένο μαθητή αλλά και την παρουσία και των υπολοίπων μαθητών αφού άλλοι τρεις μαθητές στο τμήμα έχουν θετική αξιολόγηση για Μ.Δ. και άλλοι δύο κατά την εκτίμηση των εκπαιδευτικών παρουσιάζουν τις ίδιες δυσκολίες. Παράλληλα συνεργαστήκαμε με το Φιλολόγο του συγκεκριμένου τμήματος που φοιτά ο μαθητής με Μ.Δ. ,την καθηγήτρια της Ιστορίας, τη Μαθηματικό, το Γυμναστή, το Θεολόγο, την καθηγήτρια των Αγγλικών και την καθηγήτρια του ΣΕΠ . Επικοινωνήσαμε πριν ξεκινήσουμε οποιαδήποτε συνεργασία με το μαθητή, με τη μητέρα του και είχαμε τη συγκατάθεσή της και τη συνεργασία της.

Μέσα από τη Συμβουλευτική διαδικασία με το μαθητή αλλά και με τη μητέρα του και τους εκπαιδευτικούς της τάξης καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι ο μαθητής έχει δυσκολία στην κατανόηση και αξιοποίηση του λεξιλογίου του μαθήματος αλλά και στην ανάκληση των πληροφοριών. Η πρότασή μας για εκπαιδευτική παρέμβαση στην Ιστορία και το μάθημα των Θρησκευτικών ήταν για τροποποίηση της ενότητας που εδιδάσκετο εκείνο το διάστημα στο τμήμα. Διαμορφώθηκε πειραματικό σχέδιο για την εφαρμογή της, καθορίσαμε τους διδακτικούς στόχους και τις μεθόδους διδασκαλίας. Η παρέμβαση έγινε σε τρεις διδακτικές ώρες. Στη συνέχεια έγινε συγκέντρωση και ταξινόμηση των δεδομένων, και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

Ο Α. είναι μαθητής της Γ Γυμνασίου. Είναι 15 χρονών (29/11/1989). Είναι το πρωτότοκο παιδί της οικογένειας και έχει μια αδελφή 10 ετών. Οι γονείς του είναι σε διάσταση. Το παιδί μένει με την μητέρα του και την αδελφή του. Ο πατέρας συζεί με την συντροφό του και βλέπει ελάχιστα το παιδί, μία φορά το μήνα για 1-2 ώρες. Ακόμα και όταν το παίρνει στο σπίτι του, το παιδί μένει μόνο στο σπίτι γιατί ο πατέρας δουλεύει στο Δήμο και το απόγευμα βοηθάει τη συντροφό του σε δική της δουλειά.

Ο πατέρας είναι 40 χρονών, απόφοιτος Γυμνασίου. Η μητέρα 35 χρόνων και αυτή απόφοιτος Γυμνασίου, άνεργη από το 2000 όπου έγινε η διακοπή της συμβίωσης με τον πατέρα και προσελήφθη τον τελευταίο χρόνο στο Δημόσιο ως καθαρίστρια. Δύο μήνες μετά την πρόσληψη της παρουσίασε σοβαρά προβλήματα υγείας με αποτέλεσμα τη συχνή παρακολούθηση και εισαγωγή στο Νοσοκομείο με διάγνωση «σκλήρυνση κατά πλάκας». Τη φροντίδα των παιδιών έχει η γιαγιά, από τη μητέρα, που μένει σε κοντινή απόσταση αλλά ο Α νιώθει ότι εκείνος πρέπει να φροντίζει τη μαμά, τον εαυτό του και τη μικρή του αδελφή.

Η μητέρα όταν ο Α. ήταν στην Α Γυμνασίου είχε ενημερώσει τους εκπαιδευτικούς του παιδιού για τα προβλήματα της οικογένειας, το άγχος και την αντιδραστικότητα του μαθητή στα καινούρια δεδομένα αλλά και τις δυσκολίες του στο σχολείο αλλά από ότι είπε δεν «ακούστηκε» από τους εκπαιδευτικούς.

Μετά την τηλεφωνική επικοινωνία που είχαμε με τη μητέρα (η μητέρα όταν δεν είναι στο Νοσοκομείο είναι κλινήρης με αδυναμία κινήσεως χεριών και ποδιών και με μειωμένη όραση) για τη συνεργασία με το μαθητή για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει στο σχολείο ήταν απόλυτα σύμφωνη στη συνεργασία και μας ευχαρίστησε ιδιαίτερος που κάποιος από την εκπαίδευση την άκουσε με ενδιαφέρον και θα ασχολιόταν με το γιό της. Επίσης της ζητήσαμε την άδεια να ενημερώσουμε το σχολείο για την κατάσταση της ίδιας και τις δυσκολίες που υπάρχουν στο οικογενειακό περιβάλλον του παιδιού.

ΣΧΟΛΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Ο Α. τελείωσε το Δημοτικό εκτός Αθηνών και στην Α' Γυμνασίου μετακόμισε, μετά τη διάσταση των γονιών του, στην Αθήνα. Στη Β' Γυμνασίου το παιδί έμεινε στην ίδια τάξη και την επανέλαβε.

Η παρουσία του στο σχολείο είναι θετική. Έρχεται στην ώρα του, δεν κάνει απουσίες, έχει παρέες στο διάλειμμα, συμμετέχει σε αθλητικές δραστηριότητες και σε προγράμματα που υλοποιούνται στο σχολείο του (Αγωγής Σταδιοδρομίας, Περιβαλλοντικής Αγωγής).

Η σχέση του με τους συνομηλικούς είναι πολύ καλή, έχει φίλο στο Δεκαπενταμελές, κατανοεί την παρατήρηση όταν του γίνεται από τους εκπαιδευτικούς, λειτουργεί στα πλαίσια των κανόνων, αποδέχεται με ευγένεια τις νουθεσίες της Διευθύντριας και των καθηγητών του. Είναι ιδιαίτερα ομιλητικός,

πλατιάζει, κάνει ερωτήσεις περισσότερο για να δημιουργήσει σχέσεις παρά από την επιθυμία να πάρει απαντήσεις.

Ο Α είναι ανοιχτός στην περιπέτεια και αποσπάται εύκολα από το σκοπό του. Είναι ανήσυχος και φοβάται τις εξελίξεις στην υγεία της μητέρας του. Ο μαθητής δεν έχει μιλήσει ποτέ σε κανένα καθηγητή για την οικογενειακή του κατάσταση και το πρόβλημα υγείας της μητέρας του.

Στην τάξη ο μαθητής έχει βλεμματική επαφή με τον εκπαιδευτικό, δείχνει ότι ακούει, μερικές φορές χαζεύει γύρω-γύρω, είναι διστακτικός στις απαντήσεις των συμμαθητών του, ενδιαφέρεται περισσότερο για συζητήσεις κοινωνικού περιεχομένου και όχι καθαρά γνωστικού. Δεν του αρέσει να ασχολείται με τις σχολικές εργασίες, κουράζεται εύκολα, δεν τις ολοκληρώνει, ζητά από τον εκπαιδευτικό βοήθεια αν χρειαστεί. Του αρέσει να εκφράζεται προφορικά, θέτει στόχους και τα ενδιαφέροντα του είναι περισσότερο αθλητικά και κοινωνικά.

ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ο Α έχει έντονο άγχος, αγαπά την μητέρα του, τον τρομάζει η ασθένειά της αλλά ελπίζει ότι θα γίνει και πάλι καλά. Θυμώνει με τον πατέρα του που δεν βρίσκει χρόνο να μιλήσουν και δεν τους βοηθάει οικονομικά. Σημειωτέον ο Α επιδιώκει να βλέπει τον πατέρα του για να συζητούν ενώ η 10χρονη αδελφή του δεν θέλει να έχει καμιά επικοινωνία μαζί του. Η μητέρα επεδίωκε και επιδιώκει την επικοινωνία των παιδιών με τον πατέρα τους.

Ο μαθητής συμμετείχε με πολύ χαρά σε δυο ομαδικές Συμβουλευτικές συναντήσεις που έγιναν στα πλαίσια προγράμματος στο σχολείο του και εκφράζει την επιθυμία να μπορούσε να έχει τη στήριξη κάποιου Συμβούλου για να μπορεί να συζητάει προσωπικά του θέματα και να μιλάει για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει.

Ο Α πιστεύει ότι θα πρέπει να βρει δουλειά και να βοηθήσει την οικογενειά του οικονομικά και δείχνει συναισθηματικά επιρρεπής σε προσκολλήσεις, εκφράζει έντονα την επιθυμία να τον στηρίξει κάποιος.

ΕΚΘΕΣΗ ΙΑΤΡΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Υπάρχει διάγνωση του Κέντρου Ψυχικής Υγιεινής που αξιολογεί το μαθητή: «.....παρουσιάζει δυσγραφία, δυσχέρεια στην Ορθογραφία που δεν οφείλονται σε άγνοια των γραμματικών κανόνων καθώς και δυσαριθμησία. Προκύπτει ότι παρουσιάζει Μαθησιακές δυσκολίες τύπου Δυσλεξία»

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ο Α κατά την εκτίμηση του Φιλολόγου, του Θεολόγου και της καθηγήτριας των Μαθηματικών παρουσιάζει δυσκολίες στην κατανόηση των εννοιών και στη γλώσσα των Μαθηματικών. Κατά την εκτίμηση του Φιλολόγου έχει μεγάλη απόκλιση στην προφορική από την γραπτή εικόνα. Στα γραπτά είναι λιτός με ορθογραφικά και εκφραστικά λάθη. Η Μαθηματικός λέει ότι ο μαθητής έχει παντελή άγνοια της γλώσσας των Μαθηματικών εννοιών.

Οι εκπαιδευτικοί των θεωρητικών μαθημάτων πιστεύουν ότι ο Α δεν οργανώνει σωστά το χρόνο του, διασπάται πολύ εύκολα η προσοχή του, τον διακατέχει

νευρικότητα, θέλει την προσοχή και την αποδοχή των άλλων και έχει δυσκολία στο να κατανοήσει όσα διαβάζει. Χρειάζεται να βελτιωθεί η ορθογραφία στα κειμενά του, αλλά και να διατυπώνει με σαφή γραπτό λόγο τις σκέψεις του

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Σκοπός της παρέμβασής μας είναι να ελαχιστοποιήσουμε τα εμπόδια στη ζωή του Α ώστε να βελτιωθεί η απόδοση του στο σχολείο και να συμμετέχει ενεργά στη σχολική και κοινωνική ζωή.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Για να έχει η παρέμβαση μας επιτυχία θεωρούμε ότι είναι απαραίτητη η συνεργασία με τη μητέρα και τη γιαγιά του Α αλλά και τους υπολοίπους συναδέλφους του σχολείου. Σημαντικότερο όλων όμως είναι να κερδίσουμε την εμπιστοσύνη του Α να τον αποδεχτούμε και να μας αποδεχτεί και να δημιουργηθεί κλίμα εμπιστοσύνης και συνεργασίας μεταξύ μας.

Α. Σε συναισθηματικό επίπεδο: Μέσα από τη Συμβουλευτική διαδικασία θα τονώσουμε την αυτοεικόνα του Α για να νιώσει ότι μπορεί να έχει δυσκολίες η οικογενειά του αλλά δεν ευθύνεται εκείνος γι' αυτές. Ακόμη η βοήθεια αποδοχής του προβλήματος υγείας της μητέρας του και η ενασχολησή του και η συναναστροφή με άλλα πρόσωπα θα μειώσει την προσκόλληση στο πρόβλημα και θα αφήσει χώρο στη σκέψη του Α και για άλλες ενασχολήσεις.

Β. Σε κοινωνικό επίπεδο: Με τη Συμβουλευτική στήριξη ο Α θα νιώσει την αξία του εαυτού του και θα επενοχοποιηθεί από τα οικογενειακά προβλήματα. Έτσι θα αναπτύξει και ουσιαστικές σχέσεις με φίλους και συμμαθητές και θα αξιοποιεί τα δυνατά του σημεία και θα διαχειρίζεται τις αδυναμίες του.

Γ. Γλωσσική ανάπτυξη: Εδώ θα επιχειρήσουμε να διδάξουμε στον Α. στρατηγικές μελέτης και συγγραφής κειμένων. Θα του μάθουμε να ασχολείται με κάθε παράγραφο χωριστά, να υπογραμμίζει τις λέξεις – κλειδιά, να αναζητά την ερμηνεία τους και να βρίσκει την κεντρική ιδέα κάθε παραγράφου.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

Το πρόγραμμα παρέμβασης στον Α θα στηρίζεται στις εξής αρχές:

- Δεν δίνουμε πολλές οδηγίες κάτω από πίεση χρόνου. Η διδασκαλία περιέχει όσες πληροφορίες μπορεί να κατανοήσει ο Α και οι μαθητές του τμηματός του.
- καταγράφουμε τις λέξεις-κλειδιά στον πίνακα και τις αναλύουμε για να γίνουν κατανοητές.
- χρησιμοποιούμε περίγραμμα καθοδήγησης

- χρησιμοποιούμε τη μέθοδο του αστεριού με ερωτήματα στις ακτίνες του: πού, πώς, πότε, γιατί.
- Μαθητής επαναλαμβάνει το μάθημα στο τέλος της ώρας.
- δίνουμε περισσότερη ώρα στο μαθητή που έχει δυσκολία για ανάγνωση
- προτρέπουμε τον Α να κρατά προσωπικές σημειώσεις
- κάνουμε χρήση σχεδιαγραμμάτων, χαρτών και διαφανειών όπου είναι εφικτό
- μιλάμε με μικρές προτάσεις και μαθαίνουμε στο μαθητή να μιλάει και κείνος με μικρές προτάσεις και να μην πλατειάζει
- επαναλαμβάνουμε με το σωστό τρόπο τα λάθη αλλά δεν διορθώνουμε
- έχουμε βλεμματική επαφή με το μαθητή όταν του μιλάμε
- δημιουργούμε μικρές ομάδες στην τάξη για την αλληλεπίδραση των μαθητών.

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Στη διδακτική μας παρέμβαση χρησιμοποιήσαμε ενισχυτικά τις εξής δραστηριότητες:

- Σχεδιάγραμμα μαθήματος
- Περίγραμμα καθοδήγησης
- Εξιστόρηση
- Χρήση χαρτών
- Παρουσίαση μέσα από χάρτες
- Υποθέσεις, παίξιμο ρόλων
- Οραματισμός καταστάσεων και έκφραση συναισθημάτων

ΣΧΕΔΙΟ ΩΡΙΑΙΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ Γ' Γυμνασίου, Βας. Σφυρόερα, ΟΕΔΒ

Η Ελλάδα από την ανεξαρτησία 1832 ως τους Βαλκανικούς πολέμους 1912-1913

Κριμαϊκός πόλεμος και Ελληνισμός 1853 – 1857. Οι νέες πολιτικές δυνάμεις και η έξωση του Όθωνα.

Στόχος της ενότητας (κατά το αναλυτικό πρόγραμμα του Π.Ι) : Η αξιολόγηση των συνεπειών του Κριμαϊκού πολέμου για τους Έλληνες και η κατανόηση των λόγων της αντίδρασης κατά του Όθωνα και τις πολιτικές εξελίξεις που οδήγησαν στην έξωσή του.

Δικός μας στόχος: να δούμε πόσο ο Α μπορεί να συγκεντρωθεί και να συμμετέχει στο μάθημα όταν πιστεύει ότι μπορεί να συμμετέχει ενεργά.

Στην ενότητα αυτή δώσαμε περίγραμμα καθοδήγησης για να το συμπληρώσουν οι μαθητές καθώς θα παραδίδαμε το μάθημα.

Κριμαϊκός πόλεμος και Ελληνισμός 1853 – 1857. Οι νέες πολιτικές δυνάμεις και η έξωση του Όθωνα.

Περίγραμμα καθοδήγησης της διδακτικής ενότητας

Όταν το 1854 ξέσπασε ο Κριμαϊκός πόλεμος, ο Ελληνισμός πίστεψε ότι ήρθε η ώρα.....

Το 1854 αξιωματικοί του Ελληνικού στρατού βγήκαν από τα σύνορα της Ελλάδας και οργάνωσαν.....

Το 1854 τα γαλλικά πλοία αποβίβασαν στρατό στον Πειραιά που προχώρησε στην Αθήνα για να υποχρεώσει την Ελληνική κυβέρνηση να.....

Με τη συνθήκη ειρήνης του Παρισιού (1856) ο σουλτάνος Αβδούλ Μετζίτ δεσμεύτηκε να εφαρμόσει μέτρα που θα εξασφάλιζαν την.....

Με τις ρυθμίσεις του 1856 οι υπόδουλοι Έλληνες μπορούσαν να αναπτύξουν νέες δραστηριότητες στους εξής τομείς.....

Ακόμα για να βοηθήσουμε τους μαθητές δώσαμε ένα **σχεδιάγραμμα** στο οποίο σημειώνονται οι κεντρικές ιδέες και οι έννοιες – κλειδιά για τον «Κριμαϊκό πόλεμο» και τις «νέες πολιτικές δυνάμεις και την έξωση του Όθωνα»

2^η διδακτική ώρα

Οι πολιτικές εξελίξεις

Στόχος: η γνωριμία και η αξιολόγηση της πολιτικής δραστηριότητας του Χ. Τρικούπη και ειδικότερα η συμβολή του στην επικράτηση του κοινοβουλευτισμού.

Δικός μας στόχος: Ανάλυση εννοιών και κατανόησή τους από τον Α.

Θυμίσαμε στους μαθητές την προηγούμενη διδακτική ενότητα και τους δώσαμε σχεδιάγραμμα:

Γράψαμε στον πίνακα τις λέξεις:

Χαρίλαος Τρικούπης

Στερέωση του κοινοβουλευτικού θεσμού

«Νέον κόμμα»

«Τις πταίει;»

αρχή «δεδηλωμένης πλειοψηφίας»

αναδιοργάνωση στρατού

Διώρυγα Κορίνθου

Εταιρεία Σιδηροδρόμων

αναλύσαμε το ρόλο της κάθε μιας την περίοδο αυτή. Στο τέλος συζητήσαμε γιατί οι Έλληνες δεν ψήφισαν τον Τρικούπη στις εκλογές του 1895 ούτε για βουλευτή. **Οι μαθητές κλήθηκαν να συμμετέχουν ενεργά και να υποδυθούν το ρόλο των Ελλήνων ψηφοφόρων εκείνης της εποχής και να αιτιολογήσουν την απόφασή τους να μην τον ψηφίσουν.**

]

Το σχεδιάγραμμα που δόθηκε:

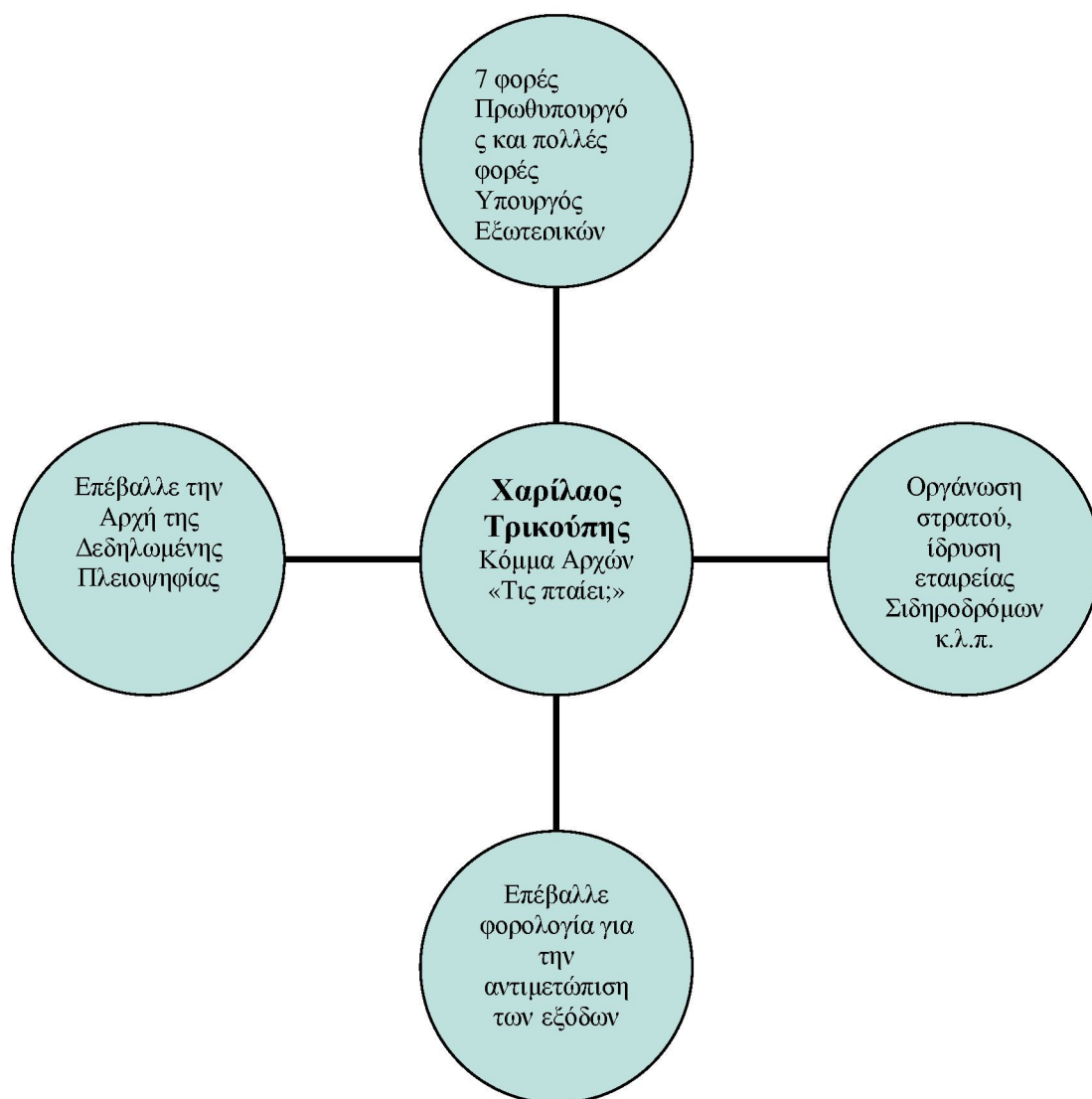
Πολιτικές εξελίξεις

«Κόμμα αρχών» 1872

Ιδρυτής: Χαρίλαος Τρικούπης

Στόχος: στερέωση Κοινοβουλευτικού θεσμού

Χαρίλαος Τρικούπης

Η φορολογία που επέβαλλε ήταν η αιτία της μη επανεκλογής του. Απεσύρθη. Πέθανε στη Γαλλία το 1896

Σ' αυτή την διδακτική ώρα οι μαθητές για 5' έπαιξαν τους ψηφοφόρους της περιόδου εκείνης και έλεγε ο καθένας γιατί θα ψήφιζε ή γιατί δεν θα ψήφιζε τον Τρικούπη.

ΣΧΕΔΙΟ ΩΡΙΑΙΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΣΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΤΗΣ Γ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Σελ. 192 -195

Ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς και ο Ησυχασμός

Ησυχασμός: τρόπος ζωής μακριά από την κοινωνική ζωή, μοναχικός, για να μπορέσει (ο Ησυχαστής) να φροντίσει τη σχέση του με το Θεό

Χαρακτηριστικά: 1. συνεχή προσευχή
2. αυτοσυγκέντρωση
3. εγρήγορση

Άκμασε το 14^ο αι. στο Άγιο Όρος

Επίμονη επανάληψη του: «Κύριε Ιησού Χριστέ, ελέησον με»

Σημασία του Ησυχασμού για τον άνθρωπο:

- Ολόκληρος ο άνθρωπος καλείται να ενωθεί με το Θεό
- Η κοινωνία ανθρώπου – Θεού αρχίζει απ' αυτόν τον κόσμο
- Η επικοινωνία του ανθρώπου με το Θεό είναι άσκηση και εμπειρία

Ο Υπέρμαχος του Ησυχασμού Γρηγόριος Παλαμάς

1296 -1359, Κωνσταντινούπολη

1447: Επίσκοπος Θεσσαλονίκης (προβλήματα με Ζηλωτές)

Υπερασπίστηκε την πίστη της εκκλησίας (αντιπαράθεση με Βαρλαάμ) που λέει ότι η επικοινωνία με το Θεό είναι θέμα άσκησης και εμπειρίας και όχι διανοητικό ζήτημα. Είναι όπως την αγάπη των ανθρώπων, όσο περισσότερο αγαπιούνται τόσο πιο πολύ θέλουν να είναι μαζί.

Λέξεις – κλειδιά:

Μοναχισμός

Αναχωρητισμός

Ησυχασμός

Άκτιστο φως

Αδιάλειπτη προσευχή

Περίγραμμα καθοδήγησης

Το 14^ο αι. έχουμε στο Άγιο Όρος ανάπτυξη του.....

Ο αναχωρητής φεύγει από την κοινωνική ζωή για να .....

Στόχος του είναι να καθαριστεί από τα πάθη και να .....

Αυτός ο τρόπος ζωής των αναχωρητών λέγεται.....

Οι Ησυχαστές λένε επίμονα το: «.....»
.....»

Η σημασία του Ησυχασμού είναι μεγάλη γιατί βλέπει ολόκληρο (ψυχή και σώμα) τον άνθρωπο και τον καλεί να .....

Η κοινωνία του Θεού με τον άνθρωπο ξεκινάει από .....

Η επικοινωνία του ανθρώπου με το Θεό είναι θέμα .....

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Οι στόχοι που είχαμε θέσει στην αρχή της παρέμβασής μας, σε γλωσσικό επίπεδο, ήταν **«να μάθει ο μαθητής πως θα μαθαίνει»**. Δηλαδή θέλαμε να δείξουμε στο μαθητή ότι αν βρίσκει σε κάθε παράγραφο τις λέξεις – κλειδιά, τις υπογραμμίζει, τις κατανοεί με τη βοήθεια των συμφραζομένων και του εκπαιδευτικού τότε θα μπορεί να ξέρει τον σκελετό του μαθήματος και να έχει καλή απόδοση και συμμετοχή στην τάξη.

Ο μαθητής ανταποκρίθηκε στην προσπάθεια μας. Έδειξε ενδιαφέρον στην παράδοση των μαθημάτων και στις αλλαγές που έγιναν στον τρόπο παράδοσης αλλά πολύ περισσότερο στη συνεργασία που είχαμε μαζί του μετά το τέλος των μαθημάτων. Εκεί ένιωθε περισσότερο ότι ήταν μια σχέση συνεργασίας και αποδοχής.

Η εμπλοκή του οικογενειακού περιβάλλοντος για διεκπεραίωση των εργασιών στο σπίτι δεν υπήρξε γιατί η μητέρα νοσηλεύεται σε Νοσοκομείο. Η παρέμβασή μας στη μητέρα ήταν περισσότερο υποστηρικτική και για την ίδια και τη μικρή κόρη της για το τι μπορεί να πετύχει με λίγη προσπάθεια ο Α.

Η ανταπόκριση των υπολοίπων μαθητών ήταν θετικότερη, η χρησιμοποίηση σχεδιαγράμματος διδασκαλίας, περιγράμματος καθοδήγησης, χαρτών, παίξιμο ρόλων, δημιουργία αστεριού, οραματισμός γεγονότων, κλπ. τους εντυπωσίασε και δήλωσαν ότι αυτοί οι τρόποι τους κρατούν σε εγρήγορση και μπορούν να συμμετέχουν ενεργά στο μάθημα

Η συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς του σχολείου δημιούργησε το αίσθημα της ικανοποίησης. Διαπιστώσαμε ότι οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν τις δυσκολίες τις δικές τους στη συνεργασία με τους μαθητές με Μ.Δ. αν δεν επιμορφωθούν και δεν ευαισθητοποιηθούν στο συγκεκριμένο θέμα.

Ο Α μέσα από την παρέμβαση νιώθουμε ότι βγήκε πιο σίγουρος γι' αυτά που μπορεί να μάθει. Ένωσε ότι κάποιοι ασχολούνται μαζί του και του δίνουν θάρρος και δύναμη να προσπαθήσει. Πιστεύει ότι μπορούμε να τον βοηθήσουμε. Νιώθει ότι τον αποδεχόμαστε και τον θεωρούμε ισότιμο με τους συμμαθητές του. Κάποιες φορές νιώσαμε ότι αισθανόταν και υπεροχή έναντι των άλλων που τον επιλέξαμε για την παρέμβαση μας.

Ο Α πιστεύουμε με την σύντομη παρέμβαση που πραγματοποιήσαμε έμαθε να ξεχωρίζει τα βασικά σημεία του μαθήματος, να τα υπογραμμίζει, να αναζητάει ανάλυση των εννοιών που δεν κατανοεί και να θυμάται ιστορικά πρόσωπα και γεγονότα όταν αυτά έγιναν ρόλοι που ενσάρκωσαν τα ίδια τα παιδιά.

Σε συναισθηματικό επίπεδο ο Α. νιώθει περισσότερο ασφαλής όταν ξέρει να απαντήσει την ώρα του μαθήματος. Αισθάνεται ότι μπορεί να συμμετέχει και να μην ξεχωρίζει από τους συμμαθητές του. Είναι πιο ήρεμος και δεν στριφογυρίζει στην καρέκλα του.

Σε κοινωνικό επίπεδο είδαμε ότι με την ανταλλαγή απόψεων και σκέψεων ο Α. άρχισε να μιλάει περισσότερο στους ανθρώπους που εμπιστεύεται για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει. Αυτό εμείς το αξιολογούμε ως μια καλή αρχή για άνοιγμα του Α στους συνομηλίκους του και τους καθηγητές του.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Συμβουλευτική διαδικασία που είναι μια ζωντανή διεργασία έδειξε τις προσωπικές και συναισθηματικές ανάγκες του μαθητή που ίσως έχουν μεγαλύτερη αξία απ' ό,τι οι εκπαιδευτικές του ανάγκες. Αν οι παρεμβάσεις για Μ.Δ. δεν πάρουν σοβαρά το κομμάτι της Συμβουλευτικής στήριξης του μαθητή, του εκπαιδευτικού και του γονιού νομίζω ότι μικρά αποτελέσματα θα έχουν. Η ενθάρρυνση, η τόνωση της αυτοεκτίμησης και αυτοαντίληψης του μαθητή, το αίσθημα της αποδοχής και της ασφάλειας, το ενδιαφέρον και η απόκτηση σχέσης εμπιστοσύνης με τον εκπαιδευτικό πρέπει να προηγηθούν της παρέμβασης για να έχει αυτή αποτελέσματα.

Η εμπειρία από την παρέμβαση ήταν θετική γιατί σε συζήτηση – αξιολόγηση με την καθηγήτρια της Ιστορίας, το Φιλόλογο, τη Μαθηματικό, το Θεολόγο και το Γυμναστή του σχολείου ήταν κοινή η παραδοχή ότι ο Α τις τελευταίες βδομάδες ήταν πιο ήρεμος, συμμετείχε περισσότερο στο μάθημα, ρωτούσε ότι δεν καταλάβαινε και σημείωνε στο τετράδιο του.

Ο ίδιος ο μαθητής ζήτησε τη συνέχεια της συνεργασίας μας και της παρέμβασής μας και αν δεν είναι δυνατό της διδακτικής τότε μόνο της Συμβουλευτικής.

Κρίνουμε ότι η παρέμβαση λειτούργησε θετικά για ολόκληρο το τμήμα του Α γιατί από την όλη διαδικασία επωφελήθηκαν και οι συμμαθητές του και έτσι υπήρχαν καλύτερες συνθήκες επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ τους και με τους εκπαιδευτικούς απ' ό,τι στο παρελθόν.

Ελπίζουμε η παροχή στήριξης στους μαθητές με Μ.Δ. της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης να αρχίσει να παρέχεται μέσα από θεσμοθετημένη παρέμβαση από ειδικευμένους εκπαιδευτικούς με εξατομικευμένα προγράμματα που θα βοηθήσουν τους μαθητές να δουν τον εαυτό τους σε δρόμους γνώσης και προσωπικής εξέλιξης και όχι της απομόνωσης ή του παραμερισμού τους για το «καλό» των υπολοίπων μαθητών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αστέρι Θ.(2005)** Παιδαγωγικός σχεδιασμός και τεχνολογία διδακτικής παρέμβασης, Σημειώσεις στο πρόγραμμα Εξειδίκευσης.
- Δράκος Γ.(2002)** Σύγχρονα θέματα της Ειδικής Παιδαγωγικής. Αθήνα: Ατραπός
- Δράκος Γ. (1999)** Ειδική Παιδαγωγική των προβλημάτων Λόγου και Ομιλίας, Αθήνα: Ατραπός
- Δράκος Γ. (1999)** Ζητούμενα ζητήματα, Αθήνα: Ατραπός
- Ελληνική Εταιρεία Ψυχικής Υγιεινής και Νευροψυχιατρικής του παιδιού (1994)** Διεπαγγελματική Συμβουλευτική. Ελληνικά Γράμματα.
- EMILIA DOWLING και ELSIE OSBORNE (2001)** Η οικογένεια και το σχολείο, Αθήνα: GUTENBERG
- Κλεφτάρας Γ (1997)** Η διαπροσωπική σχέση ως θεμελιώσης έννοια στη διαδικασία της εκπαίδευσης: πρακτικές προσεγγίσεις και Τεχνικές βελτίωσης της, Αθήνα: Gutenberg
- Παντελιάδου Σ. (2000)** Μαθησιακές Δυσκολίες και Εκπαιδευτική Πράξη. Τι και Γιατί. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Παντελιάδου Σ., Πατσιοδήμου Α., Μπότσας Γ.(2004)** Μαθησιακές Δυσκολίες και στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Βόλος
- Μπότσας Γ.(2005)** Διδακτικές προσεγγίσεις στην αναγνωστική κατανόηση ,σημειώσεις για την εξειδίκευση Εκπ/κών Δ/θμιας Εκπ/σης
- Σπαντιδάκης Ι. (2004)** Προβλήματα παραγωγής Γραπτού Λόγου Παιδιών Σχολικής Ηλικίας, Ελληνικά Γράμματα
- Σαλβαράς Γ. (2000)** Μελετήματα για τη θεωρία και την πράξη της διδασκαλίας, Αθήνα
- Σαλβαράς Γ. (2000)** Γλωσσική διδασκαλία για όλους τους μαθητές, Αθήνα